

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt.
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékre l frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kladóhivatal:
VII-ik kör, Virág-
utca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok,
mint a hirdetések
ott vétetnek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel
minden szó után 5 kr.
és a kincstári illeték
számítatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Két nagy esemény!

A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kinevezéseket közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére: *Vasary Kólos Ferencz*, a Szent Márton hitvalló és püspökről nevezett pannonhalmi Szent Benedek rendü főapátsági egyházkerület főpásztórá, Pannonhalmának és a magyar szent korona alá tartozó Szent Benedek rendü összes apátságok főapátját és örökös elnökét Magyarország hercegprímásává és esztergomi érsekké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1891. évi okt. 27-én.

Ferencz József s. k.

Gróf Csáky Albin s. k.

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére: *Császka György* szepesi püspököt, a kalocsai és bácsi kánonilag öröklé egyesített egyházak érsekévé kinevezem.

Kelt Bécsben, 1891. évi okt. 27-én.

Ferencz József s. k.

A mi érsekünk.

Lapunk mai számában hozzuk hazánk két főpapijának kinevezését, kiknek egyike a mi katolikus egyházunk közvetlen feje, a boldog emlékezetű kalocsai biboros érsek Haynald Lajos utódja; Császka György volt szepesi püspök.

Az új kalocsai érsek talentumok, nagyszabású vonások dolgában persze nem mérhető össze elődével, ki az egész katolikus egyházban a legkimagaslóbb alakok közt foglalt helyet, hanem azért ő is aunyi előkelő tulajdonsággal bír, hogy bizonyára méltón fogja betölteni a diszes helyet, hova a szerencse emelte.

Császka Nyitra-Zerdahelyen született 1826 december 3-án; jelenleg tehát 65 éves, de erőteljes, jól konzervált ember, ki még sokáig működhetik isten segélyével új állásában. Iskoláit Nyitrán kezdte, Tatán és Esztergomban folytatta, majd a papi pályára lépve a pozsonyi Americanumba került, honnan két év múlva Nagyszombatba jutott bölcsészeti kurzusra, míg a theologiai tanfolyamot a bécsi Pazmaneumban végezte. Pappá 1850-ben szentelték. Először tanári hivatást teljesített. Egy ideig a nagyszombati érseki liceumban tanít, de nem sokára más pálya nyílik meg előtte. Érseki szentszéki jegyző és levéltárnok

lett a később érseki helynöki titkár. E hivatalában az egyházkormányzat minden ága-bogában alapos jártasságot szerzett magának s még inkább nyílik alkalma beletekinteni e gépezet kerekéi közé akkor, mikor 1864-ben Scitovszky mellett a primási iroda igazgatója lett. Simor az irodaigazgatót, az érsekségre léptekor, szintén megerősítette állásában, sőt diszkrét modora, finom, megnyerő föllépése és buzgósága folytán fölötte meg is szerette és akkor is megmarasztotta állásában, mikor 1870-ben esztergomi kanonokká nevezték ki. Szepesi püspökké 1874-ben nevezték ki.

E magas állásában sokat tett arra a felvidéken, hogy a tótok zöme megmaradt a magyar állami és nemzeti eszme híveül. Ő alapította a tót közmívelődési egyletet, mely a pánszláv törekvések paralizálására alakult s Csáky gróf akkori szepesi főispánnal karöltve istápolta és vitte előre a nemzeti érdeket. Mint egyháziót papjai szeretik, érdeklődik a hazai tudományos és társadalmi közügyek iránt, az országos iparmúzeum egyik első jótévedője s a hazai szobrászatnak is mecenása. Műzslése igen nagy, a mit különösen az épülő szepes-váraljai dómmal dokumentál. Folytatosan restauráltatja egyházmegyéje régi képeit s rezidenciájának folyosói könyvekkel, régi fametszetekkel stb. valósággal el van árasztva. A mi pedig jótékonyágát illeti, arról a legszebbet beszéljük. Egy életirója ezt mondja róla: „Nincs a az emberi nyomor, a mely iránt az ő szíve nem fogékony s e szereretet találékonyágával lesi az alkalmat, hogy jót tehessen szenvedő embertársával. S e jótéteményeinek értékét százszorosau emeli az, hogy mindenki tudja róla, hogy szívesen adja azt, amit ad. Őt kötelezed le, ha jót lehet veled s szívében csak az az utógondolat maradt hátra, nem okozott-e fájdalmat neked, midőn segélyét följánlotta? Egy született filantrop, a kinek nemcsak hajlama, de tehetsége is van ahhoz, hogy embertársainak arcáról letörölje a fájó könyveket“. Új állásán maecenási és filantrop hajlamainak kielégítésére is több eszköz kínálkozik neki.

Az új „Gründerek“ Szabadkán.

I.

A gazdag Bácskának egy jórésze bizony nem mondhatja, hogy a rész pénzspekulációk keserű talatját fuldoklásig meg nem izlette, mert a b. kulai, cservenkai s a többi bukott pénzintézetek tüzelmét sok bácskai polgárnak még az unokája is meg-sinyli. Bankoknál a sikkasztás, egyéb üzleti körökben a csalás újabb időben

oly szokott dologgá lett, hogy még nagy meglepetéseket sem csinál és az ily események — fájdalommal — hidegen és gondolkodás nélkül hagyják a városokat és a vidéket s a közönség fölöttük napirendre tér.

Hála Istennek, városunkat a gondviselés ekkorig teljesen megóvta a rész pénzspekulációk fanyarságától és izlettetül sem kaptunk semmit, tehát mások kárán tanulhatnánk, mert pénzintézeteink szaporodottán is eddigelé tisztességes eredményt mutattak ki, habár érverésök nagyon gyöngén egyforma és működési keretük igen megszorított és azonos.

Nagyon lehetséges, hogy a közel jövő igazolni fogja, hogy e szellem nélküli, némelyik pénzintézetnél czopfos, de óvatos és jó lelkiismeretű pénzkezelés üdvös és hasznos volt az amugy is lassu menetben döcögve fejlődő és magára hagyott városunkra nézve, mely az államkormány részéről ekkorig csakis a citromesavarás anyagi nyomásait érezhette.

A pénzintézetek manapság az élet minden izében kezdenek nagy faktorok lenni és így azoknak ok nélküli, tehát közérdek ellenes szaporodása ép-penséggel nem kívánatos egyélt okokon kívül azért sem, hogy a tulfeszített verseny fattyuhajtásokra talajt ne adjon.

El nem tagadható dolog, hogy sok helyütt a pénzintézeteket nem a közgazdasági érdek, hanem a közérdekkel szembeállított és ily módon kielégítésre nem talált s megsértett magánérdek, személyi hiúság és álláskeresés szüli. Sőt szomorú tapasztalatok vannak arról is, hogy néhol a pénzintézet éppen a politikai vizsály dudváiból kelt ki a közgazdasági érdekek mesterséges árnyéka alatt.

E nyilvános tapasztalatok feljogosítanak bennünket, hogy mi is foglalkozzunk a készülőfélben levő új közgazdasági bankkal, amely a fennálló hír szerint ma-holnap immár a valóság stádiumába jut.

Előre bocsájtuk, hogy kritikánkat

csakis azért kötjük össze bizonyos vonatkozásokkal, mivel az a meggyőződésünk, hogy az új iparbank létesülésén fáradozó egyéneket kizárólag a magánérdek vezérli.

A kisednevelési törvény végrehajtása előtt.

I.

A fenti cím alatt a „Felső Torontál” 1. évi 84. száma örömet fejezi ki a kisednevelési törvény megalkotása és szentesítése fölött; felsorolja az ovodák létesítésének és szaporításának kényszerítő és sürgős indokait és végül aggodalmát fejezi ki a fölött, hogy nem fog-e a törvény végrehajtása többféle akadályba ütközni. Ezek közül föl is említi, mint szerinte a legfőbbet, hogy az összeírás egyik rubrikája „részesül-e otthon a kisednek a gondozásban és nevelésben?” sem a szülők sem az összeírók részéről nem fog kellő pontossággal és lelkiismeretességgel betölteni, mert sok szülő a tagadó választ álszégyenből nem vallja be; az összeíró pedig sietségéből vagy röstelkedésből nem fogja nagyon kutatni.

A k. ov. törvény fölötti örömeiben, osztozunk mi is. Szabadka ugyan 1859-től fogva, 2 ovodát állítván föl először, s azóta fokozatosan szaporítva azokat, most immár 8 ovodát tart föl a közpénztárból. Értesülésünk szerint ennyi ovodát a hazai városok közül, városi költségen egy sem tart föl, még a főváros sem, ahol csak egyleti és magán ovodák vannak. Amde azért mi is üdvözöljük és áldjuk e törvényt, mely hivatva van hazánk sok ezer falvaiba és kisebb városaiba, ahol még nincs, az ovodát meghonosítani, s ott ahol már van a szükség szerint megkészeztetni, háromszorozni, sőt tiszteztetni. Ime nekünk 8 ovodánk van ugyan; de annak a 2000 kisednek, akik apriltól kezdve a maximum idején eme 8 ovodában nálunk a létszámot képezik, még 12 ovodát kellene fölláttatni, hogy a törvény szerint 100-nál több ne jusson egy ovodára; — pedig még lehet számítani a város szélei felé legalább is 1000 kisedet, akik oly messze vannak a főnálló 8 ovodától, hogy főképpen ezen — de még egyéb ok folytán is be sem iratkoztak.

Nem is aggódunk mi azon, hogy ha városunk a kellő pontokon fölláttatja eme 3000 kised részére a még hiányzó 22 ovodát, s ha módjában lesz minden szülőnek a közeli ovodába adni gyermekét; — hogy akkor csak tíz olyan szülő is találkozzék, aki az ovodába járatás alul kibuvót keresne. Hiszen láthatja cikkíró, de bárki is e számarányból, hogy t. i. a 8 ovodába beirtottak maximuma tavaszkor immár 2000-re emelkedik, miszerint itt nem hogy kibuvót keresnének a szülők az ovodába járatás alól, sőt inkább az ellenkező a baj, hogy ovodáink túltömöttek és 2—3 annyi, egyikben pláne 4 annyi a létszám tavaszkor, de még télen át is sokszor és kétannyi, mint a mennyit a törvény ezutánra már megenged. Kézzel foghatólag bizonyítja e tény azt, hogy városunkban — s többé kevésbé máshol is a legtöbb szülő föl tudja fogni az ovodának számos, szellemre és testre egyaránt kiható előnyeit és áldásait.

Igy tehát nem ez aggaszt minket, hanem az, hogy a szegény munkás osztály gyermekeit nem engedi ovodába járni a téli hidegben 1-ór a meleg ruha hiánya; 2-ór a vezetőnek hiánya a kisebbeknél; mert hi-

szén a szülőnek, sokszor mindkettőnek nap-számba kell mennie; — az édes aya mindkét keze pedig a házi dologgal, az otthon maradó még kisebbekkel van elfoglalva.

Ha pedig e két nagy akadályt a községek, jótékony egyletek és egyesek áldozatkészsége, szeretete és leleményessége elhárítaná is: még mindig megvolna a fő akadály, a pénzhiány az ovodák építésére s évenkénti kiadások fődözésére.

Irodalom, művészet.

Bács-bodroghmegyei színi körület. „Meddig tart a titkolózás?” című multkoriban megjelent cikkünkre lap-társunk, a „Szab. Hir”-ap észrevételeselel felel. Első sorban is köszönjük belénk helyezett bizalmát, hogy támogatól fogunk az eszme megtestesítésének munkálatához járulni, de nem engedhetjük félremagyarázni azon czélzatot, melyet akkor megjelent cikkünkben kifejtettünk. Azt akarjuk tehát ezuttal itt kifejezésre juttatni, hogy a titkolózást nem is azoknak hánytuk szemére, akik jártak-keltek, mert hiszen a hírlapok még jelentéktlenebb bankettek és estélyekről is szoktak megemlékezni, de a hatóságok éppen ez ügyben történt késlekedéseik és 10 évig tartó huzavonásaik eltitkolása és ártatlan leplezgetése okából, csak úgy átiratilag jártak el és soha semmiféle határozott dologgal nyíltan fel nem léptek és csak elodázó intézkedésekkel és félproponozciókkal üzengettek egymásnak egyet-mást. Azt mondja a lap-társ, hogy a lapok egyröl-másról referáltak. Nem is a lapokat vádoltuk. Az ügyben követendő solidaris eljárás mellett tehát kénytelenek vagyunk a mondottakat fentartani.

Színház. Szombaton «Szegény Jonathán» kísértett a színpadon annyiban élvezetesebben, hogy Ruzsinszky Ilona játszotta Harriet szerepét. Ruzsinszky első felléptében is tanujelét adta annak, hogy énekét közönségünk szereti hallgatni. Közönségünk megtapsolta a kiválóan szépen előadott énekrészleteket. Játékában is haladást észleltünk. Halottak napján a színház zárva volt és másnap a «Piros Bugyelláris» került színpadra, melyről a legközelebbi számban referálunk. Színházunknál nem nehéz dolog egyik másik hibát felfedezni, de ezuttal egy nagyobb bajra utalunk. Nemcsak a közönségre, de a színészekre is igen kellemetlen az a hideg, amely a színházban uralkodik. A szereplők könnyebb és nyári öltözékben csak egészségük kockáztatása mellett léphetnek fel. Ez pedig a legkevesebb amint egy színész mint a közönség megkövetelhet.

Kedden «Nem jó tüzzel játszani» vigjáték; szerdán «Tíz leány egy férj sem» néhány jelenete és «Egyetlen leány» vigjáték; csütörtökön «Uj czég» kerülnek színpadra.

Nem találjuk érdektelennek a «Magyar Színpad» című folyóirat «A vidéki sajtó és a vidéki színészet» című cikkére utalni, amely a mi viszonyainkra is nagyon ráillik. A cikkből a következőket közöljük:

«Mit tapasztalunk a vidéki sajtó egy tekintélyes részénél?»

Azt hogy a szintársulatok irányában tulkövetelésekkel lépnek föl és nemcsak hogy megvonják a különben derék társulatóktól a támogatást, de a közönséget is, a mely elvégre méltán tartja irányadónak a sajtót igyekeznek elidegeníteni attól, hogy

a magyar színészet oltárára áldozatokat hozzon.

Pedig hiszen elég mostoha helyzetben van a magyar színészet a nélkül is. Szomoru statisztika lenne az, ha összehasonlítanánk, hogy a jobb vidéki társulatok is csak milyen küzdelmek árán képesek magukat fönntartani és még a vidék nagyobb városaiban is, a hol pedig teljes joggal számíthatnának kellő támogatásra, egy-egy szezonban hányszor kell üres házak előtt megtartatni az előadást.

A vidéki sajtó e kicsinyes skrupulózitásával nemcsak, hogy kárára van a vidéki színészetnek, de a közönségnek sem használ vele semmit, mert elidegeníti a szellemi szórakozástól s a szintársulatokat az anyagi bukás szélére juttatva, a magyar színészetnek kiszámíthatatlan károkat okoz.

Mi még nem tehetünk összehasonlításokat a mi színészetünk és a külföld színészeti viszonyai között. A mi színészetünk a rövid száz év alatt rohamosan fejlődött ugyan, de még épen az idő rövidségénél fogva nem lehetnek olyan jók nálunk a színészeti viszonyok, mint a külföldön, ennél fogva még kisebb mértékkel kell alkalmaznunk a színészet képviselőivel szemben.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy támogassuk a rosszat, hogy nézzük el a színészek félszégeit, hibáit, az igazgatók könnyelműségét, hiszen ezeket ostorozni, ezeket megjavítani a sajtónak nem csak joga, hanem kötelessége is, de ismerjük el mindenkör az érdemet, az igyekezetet, támogassuk ezt a sokszor saját hibáján kívül nyomorral, a közönség indolenciájával küzdő népet s ha az igazság elismeréséről van szó, némuljon ott el minden önérdek, minden kicsinyes feltünési vágy, mert csak így lehetünk hasznára annak a vidéki színészetnek, a mely minden erejéből küzd a magyarosodásért s a közönség szórakoztatására, művelésére törekszik.

Pedig sajnosan kell konstatálnunk hogy a vidéki sajtó egy része épen érdekből, kicsinyes feltünési viszketegből küzd egyes jobb igazgatók ellen és megessik az is, hogy a helyi sajtó az igazgató irányában táplált gyűlöletét átviszi a társulatra is, ilyen esetben kárba vesz annak az igazgatónak minden törekvése a társulatnak minden igyekezete, mert a sajtó nem ismeri el a jó akaratot, a törekvést s ez nagy hatással van a színházlátogató közönségekre is, a mely szintén megvonja anyag támogatását.»

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1891. évi november hó 4-én (szerdán) d. u. 4¹/₂ órákor saját helyiségében tartandó teljes ülésének tárgysorozata: A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Elnöki jelentések. Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. Interpellációk és indítványok. A kereskedelemügyi miniszter ur 66136. számú leirata az Uj-Verbász község által engedélyezni kért újabb országos vásár ügyében. (A kereskedelmi osztály javaslatával). A kereskedelemügyi miniszter ur 59690. számú leirata a kamara azon fölterjesztésére, hogy az országos vásárok mindenkör vásárnapokon tartassanak. A kereskedelemügyi miniszter ur 57011. számú leirata a kongotéglak-utak építése ügyében. A szegedi termény-kivitel kereskedők kérelme a zsirtöltésre használt hordók súlyának hitelesítése ügyében. (A kereskedelmi osztály javaslatával). A zombori pénzügyigazgatóság 82091. sz. átirata, üzleti könyv minősítéséről. (A kereskedelmi osztály javaslatával). A szegedi Victoria gőzmalom kérelme oly irányú fölterjesztésért, hogy a déli vasut vonalain a gabonaneműekre a szállítási díjtételek egyenlővé tétessenek. (A kereskedelmi osztály javaslatával). Az ó-kánizsai ipariskolai bizottság jelen-

ése a tanoncskoláról és a tanoncs munka-kiállítás-ról. A szegedi fa- (butor)- ipari kiállítás bizottságának jelentése. (Az ipari osztály javaslatával). A szegedi fa- (butor)- ipari raktárszövetkezet átirata államségi kérés folyamodásának pártoló fölterjesztésért. (Az ipari osztály javaslatával). Az osztrák-magyar bank szabadkai főintézetének átirata váltóbírálok ajánlásáért. Muskó Sándor szegedi kir. törvényszéki elnök átirata kereskedelmi ülnökök ajánlásáért.

Törvénykezés.

A paoséri bíró bünesete.

Vég tárgyalás a szabadkai kir. törvényszék előtt 1891. okt. hó 28 és 29-én.

(Folyt. és vége.)

Ezután Molnár Antal rendőr kihallgatása került sorra.

Épen mint a bíró ő is tagadásban marad, azonban csak azokra a körülményekre nézve, melyek őt terhelik, míg ellenben vallja, hogy az agyonvert ember a bíró kegyetlenkedésének lett áldozatává. A szerencsétlen ember azonkívül, hogy az a végzetes gondolata támadt, hogy a bírót irnoknak czimezze, akkor midőn a csizmáját lehuzatták, azt mondá, hogy hát huzza le a rendőr a csizmát a lábáról, mire II. r. vádlott megütötte s utána a bíró ütlegelte. Molnár vallomása szerint ő csak a bíró parancsára, mint annak alárendelt közege cselekedett és járt el. Allitása szerint a bíró józan volt, mert még akkor délután nemcsak mint végrendeleti tanu szerepelt, hanem a községben vizsgálatot is tartott az utcákban. Az elhunyt Horváth állítólag kihívóan viselkedett többek közt mondván: „Mit, nekem rongyos rendőrök nem parancsolnak!“ Vallja, hogy a bíró utlegeti folytán halt meg a fogoly. Ő később a bírónak azt a tanácsot adta: „Bíró ur ez nem soká mehet így, mert nem bujdosik el valamerre? mire a bíró azt felelé, hogy inkább agyonlővi magát. Őt vallomásaíért a bíró és hozzátartozói megvesztegették. A sztalos Gábor a bíró testvére kéri a törvényszéket, hogy ne kényszerítsék fivére ellen vallani; de mivel ő is a vád sulya alatt áll, vallomást kellett tennie, amely vallomás csak testvére helyzetét nehezítette. A bünpartolással vádolt Czérna Józsefné ki fel is mentetett, a tényállásra nézve mit sem tud.

32 tanu lett azután kihallgatva, akik közül néhányan legtöbbször rendőrök a kegyetlenkedések színhelyén voltak és a bíró ellen terhelő vallomást tettek. A tanuk egyik csoportja a tényállásra magára, másik csoportja a bíró cselekményének beszámítására vonatkozólag tett vallomást.

Kiderült, hogy a bíró összesen nem ivott annyit aznap, hogy cselekménye beszámíthatlan volna. A tanuvallomások különben igen egyöntetűek voltak és meglehetősen tulhalmozottak.

A bizouytási eljárás az első napon fejeztetett be, másnap a vád- és védbeszédre került a sor.

A vádhatóságot a főügyész, Deák Péter képviselte, ki a tényállás előadása után vádját a btkv 279. és 289. §-ába ütköző és a 70. §. szerint minősülő szándékos emberölés büntetésére alapítá I. r. vádlott ellenében; II. r. vádlott ellenében ugyancsak a 279., 289. és 296. §§-ok alapján. III-ad és IV-ed rendű vádlottak ellenében a vádat elejtette.

I. r. vádlottat dr. Szilasi Fülöp szabadkai ügyvéd, II. r. vádlottat dr. Molnár Gyula zombori ügyvéd képviselték.

Mindkét védő tárgyilagosan fejte ki álláspontját, vádlottak felmentését és végső esetben lehetőleg enyh büntetését kérte. Különösen feltűnt dr. Molnár Gyula, ki distingvált nyelvezettel és hatásos beszédben heves támadást intézett az ügyészség vádjá ellen, beszédjében az országos rendőri viszonyokat is kellően méltányolva.

A törvényszék a vád és védbeszéd meghallgatása után hozta a már előbb ismertetett ítéletet.

Védők védenzeik szabad lábra helyezését is kérték, azonban a törvényszék ebbeli kérésüket elutasította.

CSARNOK.

Tréfa és valóság.*)

Az utolsó fogás emberhus volt tehát, Eppen ezt fogyaszták, hogy a császár felállt. Öklével ütött az asztal közepére, Aztán ilyenforma szókkal csendet kére: Szót kérek, hallgasson minden ember fia, A császár beszél most, az első franczia. Csend is lett egyszerre, hallgatott mindenki, Lehetett vón' a légy doagását hallani. Így kezdte a császár a csend beálltával: Hű alattvalóim! tudjátok mindnyájan, Ügyünk még ma reggel furcsa lábon állott, Holnap nem látjuk meg már a napvilágot, Gondoltuk mindnyájan, mert a zulu tábor Elsdor bennünket, mint pelyhet a zápor. Drukkoltuak igaz-e? ki remélte volna, Diadal-lakomat hogy ülünk itt még ma? S tudjátok-e kinek köszönhetjük mind ezt? Vitéz Potyaszopi Bendőnek egyenest. Ő neki köszönjük, ő volt a legény ma, Nagy Napoleonnak minden ivadéka... No de nem dicsérem, fölőlség is vón', Ilyenforma arcot csapott Bendő színte, A hogy véletlenül lányra tekintte, Ki olyan kecsesen mosolygott reája, Füllig huzódván szét „piczi piros szája. Azt hitte, az asztal, a vendégek, a lány E perczen előtte cigánykeréket hány. Hanem elfojtotta lelke háborgását, Ej, — gondolta — sz' világ nem látta még mását,

Olyan életem lesz, ur leszek, mint senki, Divat ezért máma krampuszt is elvenni. Megtartották aztán mindjárt a kézfogót, Gyepre gurítottak vagy kilencszáz hordót. Csap se volt, tetejét ütötték be sorba, Köcsöggel nyukáltak a tokaji borba. Tömlővé szopta ott magát nem egy, száz is, Kint a duda olyan lett maga a lány is. Közbeszól a bíró, hogy ne vétsek számmal, Kapvanyakal uram, mi lett a zulukkal? Majd megtudják azt is, csak legyenek nyugton, Iszen bizony nagyon kiszáradt a torkom. Kapvanyakal végig önti száraz torkát, S jó kedvvel folytatja tovább mondókáját. Elég, hogy ilyen hős nincs több a világon. Potyaszopi Bendő, mint kit hájjal kennek, Hizott s rettentően örült e beszédnek.

Arczáról mosolygott a megelégedés, Hogyne, az Istenért! ilyen kitüntetés! Hanem, mint a tót, ha koplalt álló hőtig, S a jó krumpli levest fazekába mérik, Mosolyg előre, hogy milyen jó lesz a', De mielőtt enné, a földre pottyantja, S eltörik a fazék, tartalma fut széjjel, Fölötte áll Jano rettentő bus képpel; A Bendő öröme éppen úgy vált bura, Szinte megrendül az ember szíve hurja,

*) Mutatvány Urbán J. Juvenális hasenzimti sajtó alatti könyvéből. Szerk.

Avagy kanalas tót, mikor művész késsel Fakanalat farag egy fauyelű késsel, Még egy metzés és a fakanál készen van, Ekkor a kanál-nyél tövén ketté pattan.

HIREK.

Halottak napja tegnap gyönyörű időjárás mellett folyt le. A temetők, de különösen a bajai, ezer és ezer ember által voltak felkeresve. Vasárnap kissé havazott, de nyoma sem maradt, tegnap pedig visszaállt a legszebb őszi nap, amit csak várhatott a gyászoló vagy estáló közönség.

Hogy a káposzta? — kérdi tegnap délfelé Miatovits Szávó, a káposztát áruló Kovács Páltól. Kéz-kézbe, az alku megcsik, a káposztát hazaviszik, le is rakják, a vevő fizet is, de a végeredmény majdnem verekedés lett. Az eladó azt mondja, hogy csak 20 kr. foglalót kapott, míg a vevő állítja, hogy ő 1 forint adott. „Gyerünk hát a kapitánysághoz!“ És elindulnak. Mikor aztán a piacra érnek, az eladó kezd alkudozni. Tudja kead mit? — a külöbség 80 kr., így meg bátya, oszt béküljünk ki. A korcsma közel, a két haragos kezét ad és bemennek áldomást inni először a békeségre, aztán a — káposztára. És megitták a káposzta árát estélig, de jó barátok lettek.

Amerikai pénz forgott tegnap az egyik szabadkai bankban. Azaz, hogy a pénz már oszt. magyar bankokból állott, de amerikai dollárokból alakult át. Nagyt is néztek a bank tisztviselői. Nem csoda. A mi kis czimbalmosunk a Bodrics gyerek emberré lett, világot látott, tegnapelőtt jött meg Amrikából, tegnap elhelyezte keresményét, s aztán eljött a szerkesztőségbe — látogatni. Régi jó ismerős. Panaszolta, hogy majd kidobták a bankból mikor mondta, hogy pénze van kamatra. De aztán csak elfogadták. A betett összeg csak — tízezer ötszáz forint. Tessék enyynit 9 hónap alatt össze czimbalmozni. Bodrics ezt megcselekedte, sőt többet is, olyan ékszerai vannak, hogy akármelyik gyémánt kedvelő földesur megirigyelhetné. A mi czimbalmosunk Szegedre szerződött.

Erdőégések. Newyorkból jelentik: A nyugaton pusztító erdőégések vannak. Dél-Indiában már két négyesög kilométernél több égett el. A lángok Newalkang felé közelednek. A külváros már ég. Az „Oliver Bierne“ nevű kiránduló gőzös a Mississippin Vicksburg közelében elégett. Tizenkét ember vesztette életét.

„Teleki báró“ néven szállt meg Berlinben az „Unter den Linden“ egyik első rangu vendéglőjében egy idegen, aki három nap alatt 130 márkás számlát csinált s aztán meg akart ugrani. De ebben jókor megakadályozták s kitűnt, hogy a „báró ur“ egy Turteltaub nevű, Bpestről sikkasztás miatt megugrott, facér comptoarista, akinek zsebében egy krajczár sem volt.

REGÉNYVILÁG.

Bolygóútz.

(6.)

— Regény. —

A „Szabadság“ számára írta:

Bocross Vilmos.

(Folytatás.)

— Ha az ész és nem a kéjelgésre vágyó vér működne benned, a kételkedés pillanataiban a tudományhoz menekülnél a

... megfáradt az a fenséges összbangó, mely Isten, természet s szentírás közt létezik. De az a gonosz vér, mely nem tudom hol és ki által megmérgeztetett, a hus felé vonzza és nem enged felemelkedni a sárból.

— Atyám ne sértsd meg legszentebb érzelmeimet, szól a fiatal pap elhaloványodva.

— Miért akarsz hát huszonnégy éves korodban megházasodni, ha nem a husért, az asszonyért?

— Atyám mérsékelj magad. E szavak nem méltók hozzád és mélyen sértének.

— Ej ha! — kiáltott az ezredes. Sért az őszinte szó, sért az, hogy kimondom azt amit te gondolsz. Huszonnégy éves vagy és asszonyért bomlasz; Nem így van.

— És te nem huszonnégy éves korodban vezette őltárhoz édes anyámat a bárónt?

— Igen, ilyen korban nősültem. És bár nincs okom a panaszkodásra, s bár családi életem a mai napig a boldogság szakadatlan láncolata volt: mégis házasságom első éveiben igen sokszor megbántam korai nősülésemet. Huszonnégy éves korában a fiatal ember még nincsen kiforrva. Jöhetnek körülmények melyek a korán oltárhoz vezettek és a 22 éves, gyorsan lobbanó szív által imádott asszony iránt hirtelen elhidegítenek más virágou szeretnének édelegni élvezni; de nem lehet kötve vagyunk. Nos ez esetben milyen élet vár az ifju férfit a még fiatalabb asszonyra? Ez is, amaz is áldozatnak tekinti magát és következik a gyűlölet, a házastörés, a bukás! Nekem, ki a legfelsőbb körökben, az udvarnál forogtam, az első években sok, sok álmatlan éjszakámba temérdek önmegtágadás és lelki-erőmbé került az első imádott nő mellett megmaradni; pedig ez az én imádomtam a szerelmem volt olyan őszinte, mély és tiszta, mint a tied. Aztán én katona voltam, főhadnagyi rangom volt tanulmányaimat elvégeztem és egy asszonyért soha sem szakítottam volna félbe pályámat, bár miképp rajongtam volna is érte.

— Félpályavégzett ember én sem akarok lenni édes atyám, mondá az ifju. Theologiai tanulmányaimat nem szakítom félbe azért a kedves lényért, kinek fájdalom még a nevét sem tudom. Bár eddig is tanultam annyit mint igen sok tudos, a negyedik évet a Szemináriumban töltöm, csak azután add beleegyezésemet házasságomhoz. Es légy nyugodt atyám, országgra szóló terveidet álmaidat mint világi férfiu is keresztül viszem, ha azok keresztül vihetők.

Az ezredes folytonos izgalomtól elborult arca hirtelen kiderült. Erre a nyilatkozatra nem számított. A fiu elvégzi a negyedik évet így tehát neki is, a bárónőnek is lesz ideje a házasság eszméjét fejéből kifúzni. Miért is nem mondotta ezt előbb ez az eretnek? Nehogy azonban gondolatait elárulja fia őszinte és nem várt szavaira szinte nyersen válaszolt.

— Soha nem fogok beleegyezni! Sőt ellenkezőleg kijelentem, hogy azon a napon melyen odahagyod a papi pályát, megszűntem atyád lenni. Mig atyád vagyok gazdag vagy; értettél? gazdag! Ez nagy szó ám a mai világban. Fel és le minden ut nyitva előtted, nem kell a husos fazekak miatt csusznod-másznod; nem kell farizeus képmutatónak lenned; jövőd biztosítva van. Ha azonban levezem rólad a kezemet szegény ördög leszesz kinek küzdeni kell a létért, kinek véres verejtékekkel kell a mindennapi kenyerét megkeresni.

— A te jövőd is biztosítva volt a katonaságnál, ellenverté az ifju halak, mégis meggyalázták a becsületedet. En szegény ördögnek maradok.

(Folyt. köv.)

Vasuti menet-rendek.

(Ervényes 1891. október 1-től.)

Szabadka—Eszék

	szem. v.	vegyes v.	szem. v.
Szabadka ind.	5.20 reg.	2.10 d. u.	6.45 est.
Tavankut	5.59 "	2.35 "	7.16 "
Bajmok	6.24 "	2.55 "	7.42 "
N.-Militics	7.04 "	3.25 "	8.23 "
Zombor	7.42 "	3.46 "	8.51 "
Prigl.-Szt.-Iván	8.10 "	4.07 "	9.17 "
Szóna	8.28 "	4.21 "	9.34 "
Gombos érk.	8.43 "	4.33 "	9.49 "
Dálya ind.	—	6.06 "	12.23 "
Eszék érk.	4.52 "	11.50 "	7.09 "

Eszék—Szabadka

	szem. v.	vegyes v.	szem. v.
Eszék ind.	8.45 reg.	3.46 d. u.	11.08 este
Dálya	9.45 "	5.08 "	4.20 reg.
Gombos	10.59 "	6.33 "	5.36 "
Szóna	11.12 "	6.53 "	5.51 "
Prigl.-Szt.-Iván	11.26 "	7.14 "	6.07 "
Zombor	11.53 "	8.01 "	6.42 "
N.-Militics	12.00 du.	8.27 "	7.02 "
Bajmok	12.44 "	9.20 "	7.53 "
Tavankut	1. — "	9.43 "	8.16 "
Szabadka érk.	1.24 "	10.18 "	8.50 "

Szabadka—Baja

	szem. v.	vegyes v.
Szabadka	5.50 reggel	2.45 délután
Csikéria	6.29 "	3.20 "
Bács-Almás	7.10 "	3.52 "
Bikity-Borsód	7.49 "	4.26 "
Baja	8.30 "	5.02 "

Baja—Szabadka

	szem. v.	vegyes v.
Baja	10.26 d. e.	7.10 este
Bikity-Borsód	11.05 "	7.57 "
Bács-Almás	11.45 "	8.46 "
Csikéria	12.10 d. u.	9.17 "
Szabadka	12.40 "	9.50 "

Kis-Kőrös—Kalocsa. Kalocsa—Kis-Kőrös.

	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.
Kis-Kőrösről indul	2.40 reg.	11.27 reg.	5.10 d. u.
Kalocsára érkezik	4.20 "	1.07 d. u.	6.38 est.
Kalocsáról indul	11.40 este	8.55 reg.	2.18 d. u.
Kis-Kőrösre érkezik	1.26 reg.	10.26 "	4.02 d. u.

Zentől—Szegedig.

	vegyes v.	vegyes v.
Zentől ind.	9.10 reg.	6.06 este
Adorján	9.37 "	6.33 "
O-Kanizsa	10.13 "	7.09 "
Martonos	10.27 "	7.24 "
Horgos	11.03 "	7.59 "
Röszke	11.22 "	8.18 "
Szeged érk.	11.46 "	8.42 "

Szegedtől—Zentől.

	vegyes v.	vegyes v.
Szegedtől ind.	5.14 reg.	2.30 d. u.
Röszke	5.40 "	2.56 "
Horgos	6.13 "	3.29 "
Martonos	6.34 "	3.50 "
O-Kanizsa	7.03 "	4.19 "
Adorján	7.28 "	4.44 "
Zenta	7.54 "	5.10 "

Szabadka—Ó-Becse.

	vegyes v.	vegyes v.
Szabadka	5.33 reg.	3.42 d. u.
Békova	6.00 "	4.13 "
O-Kanizsaszállás	6.31 "	4.45 "
Bogaras	6.54 "	5.11 "
Zenta érkezik	7.20 "	5.39 "
" indul	8.04 "	5.59 "
Ada	8.40 "	6.36 "
Mohol	9.08 "	7.04 "
Bács-Petrovosszello	9.28 "	7.23 "
O-Becse	9.55 "	7.50 "

Ó-Becse—Szabadka.

	vegyes v.	vegyes v.
Ó-Becse	5.10 reg.	3.30 d. u.
Bács-Petrovosszello	5.39 "	3.58 "
Mohol	6.11 "	4.30 "
Ada	6.26 "	4.46 "
Zenta érkezik	7.00 "	5.20 "
" indul	7.21 "	5.40 "
Bogaras	7.51 "	6.10 "
O-Kanizsaszállás	8.26 "	6.46 "
Békova	8.42 "	7.05 "
Szabadka	9.08 "	7.32 "

Szabadka—Palics—Szeged.

Szabadka indul reg.	5.10, 2.35, 6.32, 9.51,
Palicsra érk.	5.31, 2.51, 6.46, 10.09,
Szegedre érk.	7.00, 3.55, 7.40, 11.23.

Szeged—Palics—Szabadka.

Szegedről ind. reg.	8.15, 11.58, 8.43, 4.51.
Palicsról ind.	9.11, 1.05, 10.17, 5.48.
Szabadka érk.	9.22, 1.20, 10.36, 6.00.

A magyar királyi államvasutak vonatának közlekedési ideje a jelen menetrendben többé már nem az eddig szokásos budapesti, hanem a közép-európai idő szerint van kitüntetve. Ezen idő és a budapesti idő között azon különbség van, hogy a budapesti időt jelző órák 16 perccel többet mutatnak, mint a menetrendben felvett közép-európai időt jelző vasuti órák.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap a

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága éssokasága, rovataink változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az »Egyetértés«-t népszerűvé. Az országgyűlés tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedüli az »Egyetértés« közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az »Egyetértés« kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az »Egyetértés«-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az »Egyetértés« olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az »Egyetértés«-re, melynek előfizetési ára egy órá 1 frt 80 kr. 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az »Egyetértés« kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.